

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Графічний дизайн	Рік навчання	3
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	Семестр	5
Спеціалізація	B2.01 Графічний дизайн		

МАКЕТУВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ УПАКОВКИ

Семестр 5

1 вересня — 12 грудня 2026

Викладач	Сбітнєва Надія Федорівна, професор, PhD (канд. мистецтвознавства)
E-mail	nadiia.sbitnieva@ksada.org
Заняття	За розкладом, онлайн
Консультації	ПН-ПТ 9.00–16.00
Адреса	к. 311, поверх 3, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-28-11 (кафедра) +38 066 4387212 (+viber, telegram)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни, курс та група (скорочено — ММУ ЗГД 3 або 4); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи не розглядаються; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Роботи для рубіжного контролю мають бути завантажені у відповідну теку classroom. Консультації з викладачем відбуваються у визначені дні та години, проведення консультацій відбуватиметься на платформі Google Meet згідно основного розкладу.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для вивчення дисципліни попередньо необхідно освоїти знання з дисциплін: Основи формоутворення, Шрифт, Основи композиції і проєктної графіки, а також Макетування і моделювання упаковки (2 курс).

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

1. Ганоцька О.В. Макетування і моделювання упаковки. Методичні рекомендації для студентів 3 курсу спеціальності 022 «Дизайн», ОПП «Графічний дизайн». Х.: ХДАДМ, 2021. 52 с.
2. Жубр В.О., Сбітнєва Н.Ф. Основи конструювання упаковки з паперу і картону: Навчально-методичний посібник. Х.: ХДАДМ, 2008. 191 с.: іл.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Корисні сайти:

<https://reynoldsandreyner.com>
<https://dozen.agency/en/works/chymakkids>
<http://www.gstudio.com.ua/works/packaging>
<https://r-agency.com.ua/>
<https://www.vandog.agency/lepelerin>
<https://www.facebook.com/graagency/>
<https://vataga.agency/>
<https://mirrolab.agency/works/>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Аркуші та інструменти для створення скетчів.

Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі інтернет.

Програми, необхідні для виконання завдань: пакет програм Adobe, Blender.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Макетування і моделювання упаковки» є здобуття студентами теоретичних знань і практичних навичок при проектуванні одного з важливих суспільно-економічних об'єктів графічного дизайну — упаковки (пакувальних комплексів) згідно з сучасними вимогами (соціальними, функціональними, екологічними, ергономічними, естетичними, економічними тощо).

Завдання дисципліни — формування професійних знань, навичок та умінь творчої діяльності студентів при осмисленні і практичній реалізації принципів проектування пакувальних комплексів відповідно до їх функціонального призначення, типу і виду конструкції, комунікативної ролі в системі реклами і реалізації товару. Ці знання забезпечать творчий підхід при практичній розробці реальних пакувальних комплексів з високим рівнем функціональних та естетичних якостей, гармонію між усіма складовими об'єкту проектування (функцією, формою, конструкцією, графічним образом, середовищем використання тощо) в технічних і технологічних умовах їх виготовлення та експлуатації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей практики візуальних комунікацій.

Дисципліна вивчається протягом 4-6 семестрів (9 кредитів ECTS, 270 навчальних годин)

Осінній семестр (5): 45 годин практичні заняття, 45 — самостійні.

Дисципліна забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну

- СК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну
- СК 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.
- СК 11. Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.

Програмні результати навчання:

- РН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.
- РН 4. Визначати мету, завдання та етапи проектування.
- РН 6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.
- РН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.
- РН 8. Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.
- РН 9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.
- РН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.
- РН 11. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.
- РН 12. Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.
- РН 13. Знати надбання національної і всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.
- РН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики
- РН 15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнودизайну у мистецьких практиках.
- РН 16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.
- РН 17. Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.
- РН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.
- РН 19. Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Різновиди м'якої та гнучкої упаковки

Тема 1. Упаковка одноразового використання (види упаковок – пакети, пачки, мішки, обгортки, і т.п.; переваги та недоліки м'якої упаковки, область застосування, потенційні споживачі). Пакети із паперу та комбінованих матеріалів. Пакети із полімерних матеріалів.

Тема 2. Моделювання упаковки згідно з нормативними документами: вивчення нормативних документів з м'якої тари. Упаковка Tetra Pack.

Тема 3. Створення та затвердження загальної концепції майбутнього пакувального комплексу з обговоренням основної стратегії проєктування, пошуком та аналізом аналогів, вибором матеріалів та технології виготовлення, виконанням макетів та ескізів-пошуків графічного рішення комплексу

Тема 4. Розробка м'якої упаковки одноразового використання: «пакет-сумка».

Тема 5. Розробка універсального пакету.

Тема 6. Розробка м'якої упаковки обгорткового типу.

Тема 7. Розробка м'якої упаковки типу «конверт».

Тема 8. Розробка 2-х варіантів пакувального паперу.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних і практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота студентів спрямована на аналіз аналогів за темою, ескізування та завершення практичних завдань за зазначеною вище тематикою. Зміст самостійної роботи складає виконання практичних завдань, які є елементами модулів, тобто ескізи, пошуки рішення, завершення роботи та підготовка до переглядів. Додаткових практичних завдань для самостійної роботи навчальна програма не передбачає.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять як викладач, так і студенти мають дотримуватися загально прийнятих норм спілкування, що ґрунтуються на взаємній повазі.

Під час обговорення питань з теми заняття вітається власна думка студента, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має заздалегідь попередити групу та перенести заняття на інший вільний день за попередньою узгодженістю із завідувачем кафедри та студентами.

Правила відвідування онлайн занять:

1. До чату дисципліни всі доєднуються під власним ім'ям та прізвищем. Анонімні відвідувачі та учасники під псевдонімами будуть видалятися з групи.
2. На заняття підключаємося з ввімкненою камерою та вимкненим мікрофоном.
3. Найкраще використовувати стаціонарний комп'ютер, ноутбук або планшет, а не телефон, який тримається в руках. Так працювати буде зручніше, бо картинка буде менше смикатися і не буде відволікати інших.
4. Заздалегідь підготуйте зручне робоче місце, подбайте про освітлення, вас має бути добре видно і чути.

5. Невелика розсинхронізація звуку, яка відбувається через різницю у відстані між учасниками і різною швидкістю інтернету, означає що при спілкуванні онлайн категорично не можна один одного перебивати.
6. Онлайн заняття – це повноцінне заняття, тому не можна бути присутнім лежачи у ліжку, забороняється споживання їжі та куріння під час заняття. Студент має сприймати заняття онлайн так само як аудиторні заняття в академії.
7. Якщо студент не дотримується правил поведінки під час заняття він може бути вилучений з заняття без попередження.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему без поважної причини, він повинен самостійно відпрацювати її. Додаткових консультації за пропущеними темами без поважної причини викладач не надає.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх практичних роботах, доповідях, статтях тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час перегляду помічено факт плагиату та копіювання робіт інших авторів, студент втрачає право отримати бали за тему.

Корисні

посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом 1-й тиждень	1	практичне	Упаковка одноразового використання (види упаковок – пакети, пачки, мішки, обгортки, і т.п.; переваги та недоліки м'якої упаковки, область застосування, потенційні споживачі). Пакети із паперу та комбінованих матеріалів. Пакети із полімерних матеріалів	3		
За розкладом 2-й, 3-й тиждень	2	практичне	Моделювання упаковки згідно з нормативними документами: вивчення нормативних документів з м'якої тари	3 3	Поточний перегляд	Аналіз процесу
За розкладом 4-й, 5-й, 6-й тиждень	3	практичне	Створення та затвердження загальної концепції майбутнього пакувального комплексу з обговоренням	3 3 3	Поточний перегляд	Затвердження концепції проекту

			основної стратегії проектування, пошуком та аналізом аналогів, вибором матеріалів та технології виготовлення, виконанням макетів та ескізів-пошуків графічного рішення комплексу			та розгляд ескізів
За розкладом 7-й, 8-й тиждень	4	практичне	Розробка м'якої упаковки одноразового використання: «пакет-сумка»	3 3	Перегляд за результатами 1 модулю	Розгляд ескізів і макетів
За розкладом 9-й, 10-й тиждень	5	практичне	Розробка універсального пакету	3 3	Поточний перегляд	Розгляд ескізів і макетів
За розкладом 11-й, 12-й тиждень	6	практичне	Розробка м'якої упаковки обгорткового типу	3 3	Поточний перегляд	Розгляд ескізів і макетів
За розкладом 13-й, 14-й тиждень	7	практичне	Розробка дизайну пакувального паперу. Підготовка презентації проекту	3 3	Перегляд за результатами 2 модулю	Розгляд ескізів і макетів
За розкладом 15-й тиждень	8	практичне	Презентація остаточного проекту	3	Екзаменаційний перегляд	Остаточні макети пакувального комплексу

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–05
2	Поточний контроль	0–10
3	Поточний контроль	0–10
4	Поточний контроль	0–15
	Всього за 1 модуль	0-40
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–10
7	Поточний контроль	0–10
8	Поточний контроль	0–20
	Всього за 2 модуль	0-50
	Заохочувальні бали	0–10
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- 90-100 балів («відмінно» за національною шкалою, А — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1-3 місце) у міжнародних або всеукраїнських виставах, конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.
- 82-89 балів («добре» за національною шкалою, В — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.
- 75-81 балів («добре» за національною шкалою, С — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.
- 64-74 балів («задовільно» за національною шкалою, D — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).
- 60-63 балів («задовільно» за національною шкалою, E — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).
- 35-59 балів («незадовільно» за національною шкалою, FX — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна Perezдача.
- 1-34 балів («незадовільно» за національною шкалою, F — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів. Для отримання оцінки необхідно пройти поточні етапи контролю у формі перевірок процесу аудиторної та самостійної роботи. У випадку невчасного виконання завдання оцінка знижується до 10 балів (в залежності від модуля та складності завдання).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	задовільно	64–74	D
				60–63	E
			незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C			

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції або публікацію статті за темою практичної роботи, що виконана в межах дисципліни, підготовку робіт на конкурс (5–10 балів). Максимальна кількість заохочувальних балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Вайт Алекс В. Основи графічного дизайну: третє видання. Київ: ArtHuss, 2023. 232 с.
2. Ганоцька О.В. Новітні тренди у сучасному дизайні упаковки. *Вісник ХДАДМ* [Текст]: зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В.Я. Х.: ХДАДМ, 2013. Мистецтвознавство. №2. С. 15-19.
3. Ганоцька О.В., Лаврікова К.А. Головні ознаки концептів у сучасному формоутворенні. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. Х.: ХДАДМ, 2017, №1. С. 16-23.
4. Ганоцька О.В. Дизайн упаковки майбутнього: прогностичні тенденції розвитку. *Вісник ХДАДМ* / за ред. Даниленка В.Я. Х.: ХДАДМ. 2018. №2. С.14-21.
5. Ганоцька О.В. Інтерактивна упаковка: нові можливості у дизайні. [Електронний ресурс] *Вісник*. 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.visnik.org/pdf/v2017-03-07-ganotska.pdf>
6. Емброуз Гевін, Леонард Ніл Графічний дизайн 03. Генерування ідей. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.: іл.
7. Етвуд Ребекка. Життя в кольорі. Київ: ArtHuss, 2020. 272 с.: іл.
8. Іваненко Т. Оригінальність без меж: природа акцидентного шрифту: Монографія. Х.: ХДАДМ, 2011. 184 с.: іл.
9. Кривошей В. М. Упаковка в нашому житті. К.: ІАЦ «Упаковка». 2001.
10. Кривошей В. М. Інформація та пакування. *Друкарство*. 1999. № 4.
11. Лаптон Еллен, Коул Філіпс Дженіфер. Графічний дизайн. Нові основи. Київ: ArtHuss, 2020. 262 с.: іл.

12. Сбітнева Н.Ф. Особливості розвитку радянської упаковки 1930-х років. Утилітарні та естетичні аспекти: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 05. 01.03 «Технічна естетика». Харків, 2003. 20 с.
13. Сбітнева Н.Ф. Історія графічного дизайну: навчальний посібник. Харків: ХДАДМ, 2014. 224 с.
14. Словник з дизайну і ергономіки. [Текст]: термінологічний словник для фахівців з дизайну і ергономіки, інженерів, конструкторів, студентів ВНЗ / В.О. Свірко [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О. 2-ге вид., перер. і доп. Х.: Видавництво НТМТ, 2009. 131 с.
15. Сторіжко Й. Г., Гавва О. М. Термінологічний довідник пакувальника. К.: ІАЦ «Упаковка», 1999.
16. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ: ArtHuss, 2023. 204 с.: іл.
17. Хайн Томас Тотальная упаковка; пер. с англ. И. Форонова. М: Издательство Артемия Лебедева, 2017. 430 с.
18. Шредер В., Йованович К. Картон. Тара и упаковка. К.: ІАЦ «Упаковка», 1999.
19. Шредер В. Хронологія розвитку упаковки. *Упаковка*. 2010. № 4, С. 70.
20. Avella N. Paper Engineering. US: Roto Vision, 2006. 160 p.
21. Kozak G. Package Design Now / Gisela Kozak, Julius Wiedemann. London: Taschen, 2008. 415 p.
22. Загальна історія упаковки (часть 3-я) [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.melis.com.ua/poligrafiya/91-history-pack-p3.html>
23. Пакувальні матеріали з паперу і картону [електронний ресурс] – режим доступу: http://art-light.com.ua/pakuvalni_materialu.php
24. Тетра Пак. Від упаковки до паперу [електронний ресурс] – режим доступу: http://www.tetrapak.com/ua/environment/recycling_and_recovery/from_carton_to_paper/pages/default.aspx